

ΑΓΓΕΛΟΣ Π. ΜΑΤΘΑΙΟΥ

Παρατηρήσεις εις έκδεδομένα Ἀττικά ψηφίσματα

(12ο τεύχος)

Γεωργίω Α. Σταμίρη
Ἀθηναίῳ στηλοκόπῃ
εἰς μνημόσυνον

Στὸ 12ο τεύχος τῶν *Παρατηρήσεων* εἰς έκδεδομένα Ἀττικά ψηφίσματα σχολιάζεται ἡ ἐπιγραφή τῶν *συμβόλων* IG II² 144.

«Τῶν ἀθλίων λειψάνων σπουδαίας ἐπιγραφῆς», τῆς IG II² 144, –ὁ εὔστοχος καὶ ἀκριβῆς χαρακτηρισμὸς ἀνήκει στὸν Γεώργιο Ἀ. Σταμίρη–,¹ δημοσιεύονται στὴν ἐκδοσὴ τοῦ Kirchner² ἕνδεκα θραύσματα, τὰ ὁποῖα προσφυῶς τῆς ἀπέδωσε³ ὁ Adolf Wilhelm. Ἐνα ἐξ αὐτῶν εἶχε δημοσιεύσει ὁ Κ. Σ. Πιτάκης, *Ἐφ. Ἀρχ.* 1860, 1912, ἀρ. 3717 (= IG II² 144 l) καὶ δύο ὀπισθόγραφα ὁ Α. Ε. Rangabé, *Antiquités Helléniques*, II, 593 καὶ 631. Τὰ τρία αὐτὰ θραύσματα ἐπανεξέδωσε ὁ Koehler, ὁ ὁποῖος ἀνεγνώρισε ὅτι τὰ δύο ὀπισθόγραφα εἶναι τμήματα τῆς αὐτῆς ἐπιγραφῆς IG II 134 (= IG II² 144 a), 135 (= IG II² 144 b)· τὸ τρίτο (Πιτ., *Ἐφ. Ἀρχ.* 3717) ἐπανεξέδωσε ὑπὸ ἴδιον ἀριθμὸν, IG II 533 (= IG II² 144 l καὶ 635).³ Ἐπιπλέον ἐξέδωσε δύο ἀκόμη θραύσματα, IG II 503 (= IG II² 144 f καὶ 619)⁴ καὶ IG II 5, 135d (= IG II² 144 i), τὰ ὁποῖα ἀπεδόθησαν ἀργότερα στὴν ἐπιγραφή. Ὁ Wilhelm ἐκτὸς τῶν δύο ὀπισθογράφων θραυσμάτων IG II 134 καὶ 135 (= IG II² 144 a καὶ b), τὰ ὁποῖα εἶχε ἤδη συνδέσει ὁ Koehler, προσέθεσε στὴν ἐπιγραφή ἑννέα ἀκόμη θραύσματα, τὰ ἐξῆς: c (ὀπισθ.), d (ὀπισθ.), e, f, g, h, i (IG II 5, 135d), k καὶ l. Ἐξ αὐτῶν ἕξι, τὰ c, d, e, g, h καὶ k ἦσαν ἀδημοσίευτα. Δύο, τὰ f = IG II 503 (IG II² 619) καὶ l = IG II 533 (Πιτ., *Ἐφ. Ἀρχ.* 3717 = IG II² 635), ὅπως ἔδειξε ὁ Σταμίρης, ἦσαν ἤδη δημοσιευμένα.

Τὸ 1953 ὁ Σταμίρης στηριζόμενος σὲ ἔκτυπα τῆς συλλογῆς τοῦ Institute for Advanced Study στὸ Princeton ἐπανεξέδωσε⁵ τὸ κείμενο ὅλων τῶν θραυσμάτων τῆς ἐκδόσεως τοῦ Kirchner (πλὴν τοῦ ὀπισθογράφου c καὶ τῆς πλευρᾶς B τοῦ ἐπίσης ὀπισθογράφου d, διότι δὲν ὑπῆρχαν ἔκτυπα τῶν στὴν συλλογή). Ὅπως ἐσημείωσε: «...παρέχω κατωτέρω μικρὰς τινὰς βελτιώσεις καὶ ἀποπειρατήριους συμπληρώσεις εἰς τὸ ὑπὸ τοῦ Kirchner παρεχόμενον κείμενον ... προκυπτούσας ἐξ ἐξετάσεως ἐκτύπων... ἐπαναλαμβάνων τοῦτο [ἐννοεῖ τὸ κείμενον τῶν

Εὐχαριστῶ τὴν Γεωργία Μαλούχου, ἐκ τῶν ἐκδοτῶν τοῦ *Γραμματείου*, διότι ἐδιάβασε τὸ κείμενό μου καὶ μοῦ ἔκανε χρήσιμες παρατηρήσεις.

1. Γ. Α. Σταμίρη, *Παρατηρήσεις εἰς τὴν Συλλογὴν τῶν Ἀττικῶν Ἐπιγραφῶν*, *Πολέμων* 5 (1952/53) 153-157, εἰδ. σελ. 154.

2. «...conjugenda esse significavit per colloquium Wilhelm» γράφει ὁ Kirchner στὸ λήμμα τῆς IG II² 144.

3. Ἡ ταύτισις ὀφείλεται στὸν Σταμίρη, ἐνθ. ἀνωτ. 154.

4. Ἐνθ. ἀνωτ. 154.

5. Ἐνθ. ἀνωτ. 154-156.

θραυσμάτων] ἐξ ὀλοκλήρου πρὸς ἀποφυγὴν συγχύσεως καὶ σαφεστέραν δήλωσιν τῆς ὑπαλλήλου θέσεως τῶν γραμμάτων εἰς τοὺς διαφόρους στίχους.»

Πέραν τῆς ἀναγνωρίσεως τῶν θραυσμάτων *f* καὶ *l* ὡς ἤδη δημοσιευμένων πρὸ τῆς ἐκδόσεως τοῦ Kirchner ὁ Σταμίρης μετέφερε τὴν παρατήρησιν (δι' ἐπιστολῆς) τοῦ D. M. Lewis, κατόπιν αὐτοψίας τῶν λίθων, ὅτι τὸ θρ. *i* εἶναι «πανταχόθεν ἀποκεκρουμένον», ἐνῶ τοῦ θρ. *l* σώζεται ἡ ἀριστερὴ πλευρὰ ἀντιθέτως πρὸς τὰ σημειούμενα στῆς IG II². Τὸ σπουδαιότερον, κατέληγε: «ὁ αὐτός [Lewis] προσθέτει ὅτι τὸ τελευταῖον ἀπόσπασμα [θρ. *l*] δὲν ἀνήκει εἰς τὴν αὐτὴν ὁμάδα μετὰ τῶν λοιπῶν, ὡς καὶ ἐκ τοῦ ἐκτύπου ὑπόπτευν.»

Ἵσπε κατὰ πρῶτον ὁ Lewis καὶ κατόπιν ὁ Σταμίρης ἀποσυνέδεσαν τὸ θρ. *l* ἀπὸ τὴν ἐπιγραφὴ IG II² 144.⁶

Τέλος ὁ Σταμίρης ἀπέδωσε στὴν ἐπιγραφὴ, ὄχι μετὰ βεβαιότητος, –«ἐνδεχομένως» γράφει –, τὸ ἀπόθραυσμα πὸν ἐδημοσίευσεν πρῶτος ὁ Rangabé, *Antiquités Helléniques*, II, 634, καὶ ἐπανεξέδωσε ὁ Koehler, IG II 502 (= IG II² 318), «τοῦ ὁποῖου ἡ τύχη ἀγνοεῖται.» Ἡ οὕτως ἢ ἄλλως ἀβεβαία ἀπόδοσις δὲν μπορεῖ νὰ ἐλεγχθῆ, διότι ὁ λίθος λανθάνει, ὅπως εἶχε σημειώσει ὁ μακαρίτης M. B. Walbank (1933-2018).⁷

Στὰ δώδεκα αὐτὰ θραύσματα τῆς ἐπιγραφῆς ὁ A. G. Woodhead προσέθεσε τὸ 1957 ἓνα ἀκόμη, ὀπισθόγραφο, τὸ ὁποῖο εὐρέθη στὴν Ἀγορὰ (Ag I 2025).⁸ Τὸ θραῦσμα εἶναι ἰδιαιτέρας σημασίας, διότι σώζει τὸ ὄνομα τῶν Στυμφαλίων. Ἐγινε ἔτσι γνωστὸ μὲ ποιὰν πόλιν συνεβλήθησαν οἱ Ἀθηναῖοι καὶ κατέληξαν στὰ *σύμβολα*. ὥστε τουλάχιστον στὴν πλευρὰ, ὅπου σώζεται τὸ ὄνομα τῶν Στυμφαλίων, τὰ *σύμβολα* πρὸς τοὺς Ἀθηναίους ἀφοροῦν στὴν πόλιν τῆς Ἀρκαδίας. Ἐπιπλέον τόσον ἀπὸ τὴν ἀναγραφὴ τοῦ ἐθνικοῦ, ὅσο καὶ ἀπὸ τὴν περραιτέρω μελέτη τῆς ἐπιγραφῆς, κατέστη εὐχερέστερη ἡ χρονολόγησί της.

Τέσσερα ἀκόμη θραύσματα ἀπέδωσε⁹ στὴν ἐπιγραφὴ ὁ Walbank, ἐκ τῶν ὁποίων τὰ τρία εὐρέθησαν στὴν Ἀγορὰ (1983: Ag I 5803 καὶ 5278· 1985: Ag I 5751)· τέταρτο προσέθεσε, – «almost certainly» σημειώνει–, τὸ θραῦσμα IG II² 305 (EM 2673). Τὴν ἀπόδοσις, ὅπως γράφει, εἶχε κάνει ἀνεξαργήτως καὶ ὁ Lewis.¹⁰

6. Ἡ προσγραφὴ τῆς ἀποσυνδέσεως τοῦ θραύσματος *l* μόνον στὸν Σταμίρη ἀπὸ τὸν Walbank (*Hesperia* 55, 1986, 319) δὲν εἶναι ἀκριβής· ὅπως ἔγραψα, πρῶτος ὁ Lewis ἀποσυνέδεσε διαρρηθὴν τὸ θραῦσμα. Ἐπιπλέον, καὶ σημαντικώτερον, ὁ Walbank ἐπισημαίνει ὅτι ὁ Σταμίρης ἀπέρριψε τὴν ἀπόδοσις τοῦ θραύσματος ἀπὸ τὸν Wilhelm «on the grounds that the treatment of its edge was not in conformity with that of any other fragment of this stele». Ἀλλὰ οἱ Lewis καὶ Σταμίρης, –ὁ δεύτερος στηριζόμενος ἀπολύτως στὸν πρῶτο, διότι δὲν εἶχε ἰδίῃ ὁ ἴδιος τὸν λίθο, ἀλλὰ μόνον ἔκτυπο τῆς συλλογῆς τοῦ Institute for Advanced Study, ὅπου τότε βρισκόταν–, δὲν ὀμλοῦν περὶ διαφοροετικῆς ἐπεξεργασίας τῆς πλευρᾶς· ἀπλῶς λέγουν ὅτι τὸ θραῦσμα σώζει τὴν ἀριστερὴ πλευρὰ. Γράφει ὁ Σταμίρης: «Σημειῶ ὡσαύτως ὅτι, ὡς ἀνεκοίνωσε δι' ἐπιστολῆς ὁ D. M. Lewis, αὐτοὺς τοὺς λίθους ἐξετάσας καὶ εὐγενῶς ἐπιτρέψας τὴν παρούσαν ἀνακοίνωσιν... Ἀντιθέτως πρὸς τὰ σημειούμενα εἰς τὸ Corpus τοῦ μὲν ἀποσπάσματος *i* ἡ ἀριστερὴ πλευρὰ ἐλλείπει, τοῦ δὲ *l* σώζεται.» Κατὰ τὴν γνώμη τοῦ Walbank (ἔνθα ἄνωτ. 319, σημ. 4) ἡ ἀριστερὴ πλευρὰ τοῦ θραύσματος *l* ἔχει ὅμοια ἐπεξεργασία πρὸς τὰ θραύσματα τῆς IG II² 144 πὸν σώζουσι τὴν πλευρὰ. Ὡστόσο θεωρεῖ σημαντικώτερο ἐμπόδιο στὴν ἀπόδοσις τοῦ θραύσματος στὴν ἐπιγραφὴ τὸ σχῆμα τῶν γραμμάτων καὶ τὸ στοιχηδόν· ὥστε φαίνεται νὰ κλίνει πρὸς τὴν ἀπορριπτικὴν γνώμη τῶν Lewis καὶ Σταμίρη. Τὸ θραῦσμα (ὡς fr. p: IG II² 144 l) περιλαμβάνει στὸν κατάλογό του ὑπὸ τὸν τίτλο «fragments doubtfully attributed to the stele» καὶ «fragment doubtfully attributed to face B», βλ. σελ. 324 καὶ 331 ἀντιστοιχῶς.

7. M. B. Walbank, Athens and Stymphalos: IG II² 144+, *Hesperia* 55 (1986) 319.

8. A. G. Woodhead, Athens and Stymphalos, *Hesperia* 26 (1957) 221-225, ἀρ. 84.

9. Walbank, *Hesperia* 55 (1986) 320. Ὁ Walbank ἀπέδωσε τὸ 1987 ἓνα ἀκόμη ἀπόθραυσμα καὶ ἀρκετὰ χρόνια ἀργότερα τρία ἐπιπλέον ἀποθραύσματα στὴν ἐπιγραφὴ, βλ. ἐνθ. κατωτ. καὶ τὴν σημ. 15.

10. Βλ. ἐνθ. ἄνωτ. 320.

Ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῆς ἀποδόσεως τῶν θραυσμάτων ὁ Walbank ἐπαναδημοσίευσεν¹¹ τὴν ἐπιγραφή IG II² 144. Στὴν ἀναλυτικὴ δημοσίευσί του, στὴν ὁποία περιέλαβε καὶ τὰ δεκαεπτὰ θραύσματα,¹² περιγράφει κατὰ περίπτωσιν τὰ ἐλλειπῶς σωζόμενα γράμματα, προτείνει συμπληρώσεις, παρέχει ἐκτενῆ σχόλια γιὰ τὸ περιεχόμενο τῶν θραυσμάτων, ἐπιχειρεῖ κοπιωδῶς νὰ ὀρίσῃ τὴν θέσιν των στὶς δύο πλευρῆς τῆς στήλης βάσει τῆς στοιχηδὸν χαράξεως, – τὸ στοιχηδὸν δὲν εἶναι σταθερό–, τοῦ πάχους τῶν ὀπισθογράφων καὶ τῶν χαρακτηριστικῶν τοῦ μαρμάρου (τῶν φλεβώσεων καὶ τῶν «νερῶν»)· ἀκόμη ἐξετάζει λεπτομερῶς βασιζόμενος στὰ θραύσματα τόσο τὰ ἀφορῶντα στὴν στήλη τῆς ἐπιγραφῆς καὶ στὶς εἰκαζόμενες διαστάσεις της, ὅσο καὶ στὰ τοῦ χαρακτοῦ της, στὸν ὁποῖον ἀποδίδει καὶ τὶς δύο πλευρῆς. Τέλος, τοποθετεῖ τὸ περιεχόμενο τῆς ἐπιγραφῆς ἐν σχέσει πρὸς τὶς ἐλάχιστες ἄλλες Αττικῆς ἐπιγραφῆς *συμβόλων* μεταξὺ τῶν Ἀθηνῶν καὶ ἄλλων πόλεων, καθὼς καὶ πρὸς τὶς ἐπιγραφῆς τοῦ ἰδίου ἀντικειμένου ἀπὸ ἄλλες περιοχῆς τοῦ Ἑλληνικοῦ κόσμου καὶ καταλήγει (σελ. 353-354) σὲ συνοπτικὴ ἀνασύστασι τῶν δύο πλευρῶν.

Τὴν ἐπιγραφή ἐπανεξέδωσε ὁ Woodhead στὴν συλλογὴ τῶν ψηφισμάτων τῆς Ἀγορᾶς, *Agora XVI* 47,¹³ μὲ σύντομα σχόλια. Τὸ κείμενο ποὺ δίδει εἶναι αὐτὸ τῆς ἐκδόσεως τοῦ Walbank.¹⁴ Ὁ ἐκδότης ἐξέδωσε ἓνα ἀκόμη (ἀδημοσίευτο) θραῦσμα (*r*), (σελ. 67-68, 70) τὸ ὁποῖο ἀπέδωσε ὁ Walbank στὴν ἐπιγραφή.¹⁵

Ὁ χαρακτοῦ τῆς ἐπιγραφῆς IG II² 144. Πιστεύω ὅτι τὰ χαρακτηριστικὰ γράμματα Σ καὶ Ω,¹⁶ ἀλλὰ καὶ τὰ Μ καὶ Ν, συνηγοροῦν στὴν ταύτισί του πρὸς τὸν ὀνομαζόμενο ἀπὸ τὸν S. V. Tracy 'The cutter of IG II² 105'.¹⁷

Θὰ σταθῶ ἀκολούθως σὲ δύο καίρια ζητήματα ποὺ θέτει ἡ δημοσίευσί τοῦ Walbank.

1. Οἱ πλευρῆς Α καὶ Β τῆς στήλης. Τὸ θραῦσμα *j* κατὰ Walbank (IG II² 144 *k*. EM 7092), σώζει μόνον τὴν μία πλευρὰ καὶ ἔχει γράμματα ὕψους 0,006-0,007 μ. Λόγω τοῦ ἐξέχοντος περυγίου καὶ τοῦ σωζομένου πάχους τοῦ λίθου, 0,153 μ., εὐλόγως τὸ ἐτοποθέτησε στὸ κατώτατο τμήμα τῆς στήλης.

Τὸ θραῦσμα *i* κατὰ Walbank (IG II² 305. EM 2673) σώζει καὶ τὶς δύο πλευρῆς, ἀλλὰ, γράφει ὁ Walbank,¹⁸ μόνον ἢ μία φαίνεται νὰ εἶναι ἐπιγεγραμμένη. Τὸ πάχος τοῦ θραύσματος εἶναι 0,154 μ. (ἀριστ.) – 0,156 μ. (δεξιὰ). Ὁ Walbank ἐθεώρησε¹⁹ ὅτι ἡ ἐπιγεγραμμένη, μὲ γράμματα ὕψους

11. Walbank, Athens and Stymphalos: IG II² 144+, *Hesperia* 55 (1986) 319-354.

12. Δύο θραυσμάτων, τῶν *p* (IG II² 144 *l*) καὶ *q*, θεωροῦσε τὴν ἀπόδοσι στὴν στήλη ἀβέβαιη, βλ. Walbank, *Hesperia* 55, ἔνθ. ἀνωτ. σελ. 324 (καὶ τὴν σημ. 6 τοῦ παρόντος ἄρθρου).

13. A. G. Woodhead, *The Athenian Agora*. Vol. XVI. *Inscriptions: The decrees*, Princeton 1987.

14. Βλ. *Agora XVI*, σελ. 67.

15. Ὁ Walbank, *Fragmentary Decrees from the Athenian Agora*, (*Hesperia Suppl.* 38), Princeton 2008, 6-8, ἀρ. 5, ἀπέδωσε, ὄχι μετὰ βεβαιότητος, καὶ ἐδημοσίευσεν τέσσαρα ἀκόμη ἀποθραύσματα στὴν ἐπιγραφή, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ τὸ περιληφθὲν στὸν τόμο *Agora XVI* ὑπὸ τὸ γράμμα *r*. Δὲν μπορῶ νὰ εἰπῶ ἐὰν ἡ ἀπόδοσι εὐσταθῆ, διότι τὰ ἀποθραύσματα σώζουν λίγα γράμματα. Πάντως νομίζω ὅτι τοῦ θρ. *d* (= *Agora XVI* θρ. *r*) ὁ χαρακτοῦ εἶναι πιθανῶς ὁ αὐτὸς πρὸς τὸν χαρακτοῦ τῆς ἐπιγραφῆς IG II² 144, δηλαδὴ ὁ ὀνομαζόμενος 'The cutter of IG II² 105'.

16. Ἦδη ὁ Wilhelm, ὅπως γράφει ὁ Kirchner, εἶχε παρατηρήσει ὅτι: «Litt. Ω partis antice consimilis est tit. 105 = a. 368/7». Τὸ ψηφίσμα IG II² 105 εἶναι ἡ βῆσις τῆς ἀποδόσεως ἀπὸ τὸν Tracy (βλ. ἀμέσως κατωτ. τὴν σημ. 17) ἀρκετῶν ἐπιγραφῶν, οἱ ὁποῖες ἐμφανίζουσιν ὅμοια χαρακτηριστικὰ γράμματα, στὸν χαρακτοῦ ποὺ ὀνόμασε 'The cutter of IG II² 105'.

17. Βλ. S. V. Tracy, *Athenian Democracy in Transition*, Berkeley – Los Angeles 1995, 67-75.

18. *Hesperia* 55 (1986) 322: «Part of the reverse face also preserved (at the bottom) and seems to be uninscribed.»

19. *Hesperia* 55 (1986) 344-345.

0,006-0,007 μ., πλευρά του θραύσματος *i* είναι ή προσθία (obverse), και ή ανεπίγραφη ή όπισθία (reverse). Ακολούθως, αντιθέτως προς τους προηγούμενους εκδότες, οι όποιοι προσέγραφαν στην πλευρά Α (προσθία) όλα τα θραύσματα με γράμματα ύψους 0,009 μ.²⁰ και στην πλευρά Β (όπισθία) τα θραύσματα με γράμματα ύψους 0,006-0,007, αντέστρεψε την απόδοση· τα θραύσματα με γράμματα ύψους 0,006-0,007 απέδωσε στην προσθία (obverse) Α, και εκείνα με τα μεγαλύτερου ύψους γράμματα στην όπισθία (reverse) Β.

Η απόδοσις του Walbank είναι πιθανή, όχι όμως ασφαλής· δέν είναι βέβαιον ότι το κατώτερο τμήμα της όπισθίας πλευράς του θραύσματος *i* (Walb.) ήταν ανεπίγραφο.²¹ Περαιτέρω το πάχος του θραύσματος είναι έλαφρώς μεγαλύτερο από εκείνο του *j*, το όποιο λόγω του πτερυγίου πρέπει να τοποθετηθή, –το έγγραφα ήδη–, στο κατώτερο τμήμα της στήλης· το σημαντικώτερο, το περιεχόμενο του θραύσματος, όπως προκύπτει από τα όλίγα σωζόμενα, φαίνεται να μñ συνάδη προς το κείμενο της IG Π² 144 (βλ. τους στίχ. 4 ταφῶσι, 6 [έ]παίνους, 9 [οὔ]κ' ήθέλη[σ- -], 10 κεκο[- -]).

Ο Walbank προσεκόμισε και ένα άκόμη έπιχείρημα υπέρ της αντιστροφής της απόδοσεως των θραυσμάτων στις δύο πλευρές. Πρόκειται περι του θρ. ο, –στην πραγματικότητα άποθραύσματος–, που εύρέθη στην Άγορά (Ag I 5278) και το απέδωσε ό ίδιος στην στήλη,²² και μάλιστα στην πλευρά Β (όπισθία κατά Walbank). Παραθέτω το κείμενο συμφώνως προς την δημοσίευσή του (σελ. 331).

fr. ο (Walb.)
 ----- δ -----
 2 [- - - - - τόδ]ε τ[ὸ ψήφισμα - - -]
 [- - εν στήληι λιθ]ίν[ηι - - - - -]
 4 [- - - εἰς τήν] ἀναγ[ραφήν - - - - -]
 ----- αι -----

Οι προταθείσες συμπληρώσεις των έλαχίστων σωζομένων γραμμάτων του θραύσματος ο είναι όλως έπισφαλεις. Άκόμη και στον 4ο στίχο ή συμπλήρωση στηρίζεται στο ύπόστικτο γάμμα. Υπάρχουν και άλλες δυνατότητες μεταγραφής και συμπληρώσεων, λ.χ. [- -]αν άγ[- -] ή, εάν το ύπόστικτο γράμμα είναι πει: [- -]αν άπ[- -]. Είναι λοιπόν σωφρονέστερον να μñ συμπληρωθή κανένας στίχος του άποθραύσματος και να μείνουν μόνα τα επί του λίθου σωζόμενα. Έπιπλέον κατόπιν αύτοψίας του λίθου σημειώνω ότι δέν έστάθη δυνατόν να διακρίνω στον στίχ. 4 σωζόμενο ίχνος γράμματος μετά το δεύτερο Α.

20. Ο Walbank δίδει το ύψος των γραμμάτων της πλευράς Α (Β κατ' εκείνον) ως 0,007-0,008 μ., βλ. *Hesperia* 55 (1986) 346, σημ. 27.

21. Θα μπορούσε άκόμη ή έπιγραφή να άποτελήται από δύο ανεξάρτητα κείμενα, καθένα εκ των όποιων θα κατελάμβανε μόνον την μία πλευρά· τότε το κείμενο της μίας πλευράς μπορεί να έπερατοῦτο προ του άκρου του λίθου, να υπήρχε δηλαδή ανεπίγραφος χώρος, κενόν (vacat). Ωστόσο τα μέχρι στιγμής σωζόμενα θραύσματα δέν έπιτρέπουν να άποφανθή κανεις μετά βεβαιότητας για την αύτοτέλεια ή μñ των δύο πλευρών.

22. *Hesperia* 55 (1986) 323, 342, 344-345. Πάντως ό Walbank, σελ. 343, γράφει ότι: «the vertical spacing does not appear to match that of any other fragment; its text, in any case, suggests that it derives from the bottom of the stèle.» Έπιπλέον τα σωζόμενα γράμματα του θραύσματος είναι έλάχιστα και μεταξὺ αυτών δέν υπάρχουν τα χαρακτηριστικά Σ και Ω, που εύκόλως άναγνωρίζονται στον χαρακτή τον όνομαζόμενο 'The cutter of IG Π² 105', στον όποιο απέδωσα την έπιγραφή IG Π² 144· σημειώνω ώστόσο ότι το Ν όμοιάζει προς τα Ν του χαρακτου–.

[- - - - -]Δ[- - - - -]
 [- - - - -]ΕΤ[- - - - -]
 [- - - - -]ΙΝ[- - - - -]
 [- - - - -]ΑΝΑ[- - - - -]
 5 [- - - - -]ΑΙ[- - - - -]

Για τούς λόγους που προανέφερα τὸ θρ. ο δὲν συνιστᾶ τεκμήριο, ὥστε νὰ ἀποδοθοῦν τὰ θραύσματα μὲ τὸ αὐτὸ μέγεθος γραμμᾶτων (0,009 μ.) πρὸς αὐτὸ στὴν πλευρὰ Β (τὴν ὀπισθία) κατὰ Walbank.

Κατὰ ταῦτα προτιμῶ νὰ μὴν ἀποκλείσω τὴν ἀπόδοση τῶν παλαιότερων ἐκδοτῶν, οἱ ὁποῖοι ὅπως ἐσημείωσα ἤδη, προσέγραψαν στὴν προσθία πλευρὰ (Α) τὰ θραύσματα μὲ τὸ μεγαλύτερο ὕψος γραμμᾶτων (0,009 μ.)· τὴν θεωρῶ καὶ αὐτὴ πιθανή.

Ὡστε στὴν δημοσίευση τῆς ἐπιγραφῆς οἱ δύο πλευρὲς θὰ ὀνομάζονται κατὰ σύμβασιν Α καὶ Β χωρὶς τὴν συμπληρωματικὴ ἔνδειξη *antica* γιὰ τὴν Α καὶ *postica* γιὰ τὴν Β.

2. Ἡ ἀρίθμηση τῶν θραυσμάτων. Δεύτερο ζήτημα, δυσχερέστερο αὐτό, πὺ θέτει ἡ δημοσίευση τοῦ Walbank εἶναι ἡ ἀλλαγὴ τῆς ἀριθμήσεως τῶν θραυσμάτων.²³ Δὲν κατανοῶ τὴν ἀλλαγὴ, ἡ ὁποία μόνον σύγχυση στὴν ἔρευνα προκαλεῖ καὶ ἐξαλείφει τὴν ἱστορία τῆς ἔρευνας. Στὶς ἐκδόσεις τῶν *IG* κατὰ κανόνα ἡ ἀρίθμηση παραμένει ἡ ἀρχικὴ, καὶ ἀπλῶς προστίθενται γράμματα, ὅταν δημοσιεύωνται νέα θραύσματα. Σὲ ἐλάχιστες περιπτώσεις ἡ ἀρίθμηση ἔχει ἀλλάξει, μόνον ὅταν ὁ ἀριθμὸς τῶν θραυσμάτων εἶναι πολὺ μικρὸς ἢ γιὰ κάποιον ἄλλο σοβαρῶτατο λόγο.

Δὲν προτίθεμαι νὰ ἀκολουθήσω τὴν ἀλλαγὴ τῆς ἀριθμήσεως τῶν θραυσμάτων. Ὅσα δὲν περιλαμβάνονται στὴν ἔκδοση τοῦ Kirchner, διότι προσετέθησαν ἐκ τῶν ὑστέρων καὶ ἡ ἀρίθμηση τῶν δὲν συμπίπτει πρὸς ἐκείνην τῆς ἐκδόσεώς του, θὰ παρουσιασθοῦν μὲ τὸν ἀριθμὸ (τὸ γράμμα), τὸν ὁποῖο τοὺς ἔδωσε ὁ Walbank στὴν ἔκδοσή του· ὅσων ὁ ἀριθμὸς συμπίπτει, θὰ παρουσιασθοῦν μὲ τὸν αὐτὸ ἀριθμὸ, ἀλλὰ συνοδευόμενο ἀπὸ τὸν ἐκθέτη ἓνα (1).

Ἀκολούθως προτάσεται ἡ ἀντιστοιχία τῶν παλαιῶν θραυσμάτων, ὅσων δηλαδὴ περιλαμβάνονται στὴν ἔκδοση τῶν *IG* II² καὶ σὲ ἐκείνην τοῦ Σταμίρη, πρὸς τὴν ἔκδοση τοῦ Walbank.

<i>IG</i> II ² 144 <i>a</i> = Walbank fr. <i>c</i>	<i>f</i> = <i>IG</i> II ² 319 = Walb. fr. <i>n</i>
<i>b</i> = Walb. fr. <i>h</i>	<i>g</i> = Walb. fr. <i>l</i>
<i>c</i> = Walb. fr. <i>a</i>	<i>h</i> = Walb. fr. <i>k</i>
<i>d</i> = Walb. fr. <i>b</i>	<i>i</i> = Walb. fr. <i>f</i>
<i>e</i> = Walb. fr. <i>m</i>	<i>k</i> = Walb. fr. <i>j</i>

Ἀκολουθοῦν τὰ θραύσματα πὺ προσετέθησαν ἐκ τῶν ὑστέρων καὶ δὲν περιλαμβάνονται στὴν ἔκδοση τοῦ Kirchner (*IG* II² 144).

Walbank fr. *d* = *Hesperia* 26 (1957) 221-225, ἀρ. 84 [Agora I 2025] = *d*¹

e = *Hesperia* 55 (1986) 322, 326-327 [Agora I 5803] = *e*¹

g = *Hesperia* 55 (1986) 322, 327 [Agora I 5751] = *g*¹

o = *Hesperia* 55 (1986) 323, 326-327 [Agora I 5278] = *o*

23. Βλ. *Hesperia* 55 (1986) 320: «I have renumbered all the published fragments, adding in the four new fragments where appropriate».

Τὰ ἐξῆς θραύσματα δὲν θὰ περιληφθοῦν στὴν δημοσίευση τῆς ἐπιγραφῆς στὶς *IG*:

1. *IG* II² 144 l (= *IG* II² 635 = Σταμίρης, *Πολέμων* 5, 156 = Walb. fr. p)· βλ. κατωτ. σ. 83.

Τὸ ἀποσυνέδεσαν οἱ Lewis καὶ Σταμίρης, διότι ὁ χαρακτὴς εἶναι ἄλλος ἀπὸ ἐκεῖνον τῆς *IG* II² 144.

2. Walb. fr. q, *Hesperia* 55 (1986) 324, 332 (= Rangabé 634 = *IG* II 502 = *IG* II² 318).

Ὁ λίθος λανθάνει. Ἀπὸ τὰ ἐλάχιστα σωζόμενα δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἀποφασίσῃ κανεὶς περὶ τοῦ περιεχομένου του καὶ ἐὰν ὄντως σχετίζεται πρὸς τὰ λοιπὰ θραύσματα τῆς ἐπιγραφῆς *IG* II² 144.

3. Walb. fr. i, *Hesperia* 55 (1986) 320, 327, 337-338 (= *IG* II² 305).

Ἐργραφα ἤδη πὼς μερικὲς ἀπὸ τὶς σωζόμενες λέξεις ὑποδεικνύουν ὅτι τὸ περιεχόμενο τοῦ θραύσματος δὲν ἐμπίπτει ἀσφαλῶς σὲ ἐκεῖνο τῆς *IG* II² 144.

Ἀπὸ τὴν αὐτοψία τῶν λίθων ἐν ὄψει τῆς νέας ἐκδόσεως τῆς ἐπιγραφῆς στὸ ἐτοιμαζόμενο τεῦχος *IG* II/III³ 1, fasc. 1 προέκυψαν μικροδιαφορὲς στὶς ἀναγνώσεις ἰχνῶν γραμμάτων καί, σὲ ὀλίγες περιπτώσεις, γραμμάτων. Ἐπαναδημοσιεύω ἐδῶ δύο θραύσματα (τοῦ πρώτου μόνον τοὺς στίχ. 10-17), διότι ἦταν ἀναγκαῖο νὰ σχολιασθοῦν νέες ἀναγνώσεις ἢ παλαιές ποὺ μετεγράφησαν διαφορετικά.

Θρ. d¹. Θραύσμα λευκοῦ μαρμάρου ὀπισθόγραφο ἐλλιπὲς ἄνω, δεξιὰ καὶ κάτω· σώζει τὴν ἀριστερὴ καὶ τὴν ὀπισθία πλευρά. Ag I 2025.

Ἐκδ. A. G. Woodhead, *Hesperia* 26 (1957) 221-225, ἀρ. 84· M. B. Walbank, *Hesperia* 55 (1986) 321, 330, fr. d, πλ. B (κατὰ Walbank)· *Agora* XVI 47, fr. d.

ῚΨ. (σωζ.) 0,038 μ., πλ. (σωζ.) 0,295 μ.,²⁴ πάχ. (ἀκέρ.) 0,15 μ.

ῚΨ. γραμμ. 0,009 μ., (O = 0,007-0,008 μ.)

A

10 [...7...] Στυμφαλ[- - - - -]
 [...5...]ερογ· ἔάν δε [- - - - -]
 [...] δαμοργ[οὺς] π[- - - - -]
 [κ]αθέσωσι [.]! . [- - - - -]
 [...]ωσιν Ἄ[.] . A[.]O[- - - - -]
 15 [.4..]Al[.]ς ἱερω[- - - - -]
 [...]ν Ἀθήνησι μ[- - - - -]
 [.]οΓ[- - - - -]

App. crit.

12 med. suppl. Walbank, 13 in. Matth. || 11/12 [το|ύς] Walb. || 13 [.]αθεσωσι[- -] Woodhead, [.]ΑΘΕΣΩΣΙ[.]!Δ Walb. || 14 [.]σ[.]ν[.]α[.]ο[- -] Woodh., [.]ιος ἐν δ[.]κα[.]οι[- -] Walb. || 15 [.4.]Al[.]ς ἱερω Woodh., [.5.]ΑΤ[.]ς ἱερω Walb. || 16 [.4..]α[.]ν[.]σ[- -] Woodh., [.]ΑΘΕΣΩΣΙ Walb.

Σχόλια

13 [κ]αθέσωσι· γ' πληθ. πρόσωπο ὑποτακτικῆς ἐνεργητικοῦ ἀορίστου τοῦ ρήματος καθίζω (ἀόρ. κάθισα, καθῖσα καὶ ἐκάθισα):²⁵ ὀρίζω δικαστές (μεταβατικό: LSJ⁹ s.v., I.4: *cause an*

24. Ἡ μέτροντις 0,098 μ. ποὺ δίδει ὁ Walbank, *Hesperia* 55 (1986) 321, δὲν εὐσταθεῖ 0,310 μ. δίδει ὁ πρῶτος ἐκδότης Woodhead, *Hesperia* 26 (1957) 222.

assembly, court, etc, to take their seats), *δικάζω* (ἀμετάβατο: LSJ⁹ s.v., II.3: *sit as judge*)· προβλ. τὸ ἀπαρέμφατο *καθέσαι*, πού ἀπαντάται δις στήν ἐπιγραφή *συμβόλων* πρὸς τοὺς Τροϊζηνίους IG II² 46 fr. i, στίχ. 21 καὶ 25. Τὸ κείμενο εἶναι ἐλλιπέστατο καὶ δὲν μπορεῖ νὰ εἰπῆ κανεὶς ἐὰν τὸ ἀπαρέμφατο εἶναι ἀμετάβατο ἢ μεταβατικό.

16 Ἀθήνησι· προβλ. θρ. *Aa* 2: [A]θήνη[σι? - -], *Ba* 2: [A]θήνη[σι? - -].

Θρ. e¹. Θραύσμα λευκοῦ μαρμάρου πανταχόθεν ἐλλιπές. Ag I 5803.

Ἐκδ. M. B. Walbank, *Hesperia* 55 (1986) 322, 326-327, fr. e (πλ. A κατὰ Walbank): *Agora* XVI 47, fr. e.

ῥΥψ. (σωζ.) 0,225 μ., πλ. (σωζ.) 0,12 μ.,²⁶ πάχ. (σωζ.) 0,05 μ.

ῥΥψ. γραμμ. 0,006-0,007 μ.

 [- - - - -] πριαμε[ν - - - - -]
 [- - - - -]ἰγιγνωσκ[- - - - -]
 [- - - - -]α τὰς πράξι[εις- - - - -]
 [- - - - -] οὗ ἂν λυθῆ[ι - - - - -]
 5 [- - - - -] ἄξι[ι]όχρεων τ[- - - - -]
 [- - - - -] ἐκτὸς Σου[- - - - -]
 [- - - - -]φέρει στε[- - - - -]
 [- - - - -]ΙΣΑΝΔΡΑ[- - - - -]
 [- - - - -] ἐννεοβ[- - - - -]
 10 [- - - - -] τ]ην ἡμέ[ραν(?)- - - - -]
 [- - - - -]Ω[- - - - -]

App. crit.

Suppl. Walbank || [τοὺς] πριαμέ[νους?] Walb. || 2 [κατ?]αγιγνωσκ[- -] (in textu) vel [ἀν]αγιγνωσκ[- -] (in comm.) Walb., [ἐπ]ιγιγνωσκ[όντων vel -ειν] Matth. || 4 in. [μέχρι] Walb. || 6 ἐκτὸς Σου[νίου] Walb. || 7 [ἐν] θέρει Walb. || 8 [- -]ισαν δρα[πετ(?)- -] Walb., [ἐλέσθαι τρε]ῖς ἄνδρα[ς] vel [το]ῖς ἄνδρα[ποδισταῖς?] Lewis apud Walb. || 9 ἐννεο[- -] Matth. || 10 [τ]ὴν Walb.

Σχόλια

2 Προτείνω τὴν συμπλήρωση [ἐπ]ιγιγνωσκ[όντων ἢ -ειν]· προβλ. τὰ *σύμβολα* τῶν Τροϊζηνίων, IG II² 46.45: [ἐπ]ιγνόντων· τὸ ρῆμα ἐπιγιγνώσκω ἔχει ἐδῶ τὴν σημασία *κρίνω, ἀποφασίζω, ἐπινοῶ*, βλ. LSJ⁹ s.v., III: *come to a judgment, decide*.

25. Τὴν ὑπόδειξη ὅτι ὁ τύπος εἶναι τοῦ ρήματος καθίζω ὀφείλω στήν Γεωργία Μαλούχου καὶ τὴν εὐχαριστῶ.

26. Ἡ μέτροις 0,098 μ. πού δίδει ὁ Walbank, *Hesperia* 55 (1986) 321, δὲν εὐσταθεῖ 0,310 μ. δίδει ὁ πρῶτος ἐκδότης Woodhead, *Hesperia* 26 (1957) 222.

5 [ἀξ]ἰόχρεων· τὸ ἐπίθετο μπορεῖ νὰ εἶναι ἀρσενικοῦ ἢ θηλυκοῦ γένους πώσεως αἰτιατικῆς ἐνικοῦ ἢ γενικῆς πληθυντικοῦ, ἢ οὐδετέρου ὀνομαστικῆς ἢ αἰτιατικῆς ἐνικοῦ ἢ γενικῆς πληθυντικοῦ.

6 ἔκτος Σου[- -]· ὁ Walbank ἀνέγνωσε μετὰ τὸ Ο ἀσφαλῆς Υ καὶ πράγματι ἡ ἐντύπωση ποὺ ἀποκομίζει κανεὶς εἶναι ἀσφαλῶς τοῦ γράμματος αὐτοῦ.²⁷ Ὡστόσο ὁ πρῶτος ἐκδότης παρ' ὅτι σημειώνει ὅτι προφανῶς πρόκειται περὶ ἀναφορᾶς σὲ τοπογραφικὸ προσδιορισμὸ καταλήγει: «but I doubt whether the Attic deme Sounion is mentioned here, unless it is a question of defining areas of trade or other activities, by sea, as in [Aristotle], *Ath. Pol.* 22.8, as D. M. Lewis (per ep.)» Τὸ χωρίον, τὸ ὁποῖο ὑπέδειξε ὁ Lewis, ἀναφέρεται στὸν ἐπιβληθέντα περιορισμὸ τῶν ὄστρακιζομένων νὰ μὴν κατοικοῦν κατὰ τὴν διάρκειά τῆς ποινῆς τους μεταξὺ *Γεραιστοῦ* καὶ *Σκυλλαιῶν*· τὸ πρῶτο εἶναι ἀκρωτήριο τῆς Ν. Εὐβοίας καὶ τὸ δεύτερο τῆς Τροιζήνης.

7 [- -]φέρει στε[- -]· τοῦ ὑποστίκτου Φ διακρίνεται τὸ μικρὸ τμήμα τῆς ἐλλείψεως τοῦ ὑποστίκτου Ε διακρίνεται ἡ κάθετος, ἡ κατώτερη ὀριζόντιος καὶ τμήμα τῆς μεσαίας.

Τὰ σωζόμενα εἶναι ἐλάχιστα, ὥστε νὰ προκύπτῃ ἀσφαλῆς νόημα· εἶναι πιθανὸν ὅτι εἶναι τμήμα ρήτρας· τὸ ρήμα, ἀπλὸ ἢ σύνθετο, φέρει ἢ λ.χ. [ἐπι]φέρει, ἴσως ἀνήκει σὲ πρόταση ὑποθετικῆ ἢ ἀναφορικῆ-ὑποθετικῆ καὶ εἶναι ἐγκλίσεως ὑποτακτικῆς, πρβλ. λ.χ. *IG I³* 256.10-13: ἐὰν τις φέρη|[ι] ἢ ἄγῃ τὸ ὕδατος [μῆ] καταθῆς ὀβλοῦν, τὸ ἀμφορέω[ς] ἐκάστο ὀφε|[ι]λέτω...· *IG XII* 7, 69.49-51: εἶναι | τὴν συγγραφὴν κυρίαν οὗ ἂν ἐπιφέρῃ ὁ δανείσας ἢ οἱ πράσσοντες | ὑπὲρ αὐτοῦ.

στε[- -]· ἴσως εἶναι τὰ ἀρχικὰ γράμματα τοῦ ρήματος στέρομαι ἢ στεροῦμαι ἐγκλίσεως προστακτικῆς: (στε[ρέσθω]), πρβλ. *SEG* 26, 72.16-18: ἐὰν δέ τις μὴ δέχῃται τὸ ἀ[ρ]γ[ύ]ριον ὃ τ[ι] ἂν ὁ δοκι[μ]αστῆς δοκιμάσῃ, στερέσθω ὧν ἄμ [π]ωλή[ι] [ἐν ἐκείν]ῃ τῇ ἡμέρῃ.²⁸

9 ἐννεοβ[- -]· δὲν ἐμπόρεσα νὰ διακρίνω τὰ ἴχνη τοῦ Β, τὸ ὁποῖο σημειώνει ὁ Walbank. Καθ' ὅσον γνωρίζω, δύο μόνον σύνθετες λέξεις μὲ πρῶτο συνθετικὸ τὸ ἀριθμητικὸ ἐννέα καὶ δεύτερο λέξη μὲ ἀρκτικὸ γράμμα τὸ ὄμικρον ἀπαντοῦν, ἐννεόβολος,²⁹ βλ. *LSJ⁹*, *Suppl.*, s.v.: *accruing at the rate of nine obols*· ἡ λέξη μαρτυρεῖται σὲ πάπυρο τοῦ 1ου αἰ. π.Χ.· καὶ ἐννεόμφαλος, *I.Perg.* III 161A.3: πόπανον ῥαβδωτὸν ἐννεόμφαλον, βλ. *LSJ⁹*, *Suppl.*, s.v.:

27. Ἦλεγξα τὸ ἐπίμαχο σημεῖο τοῦ λίθου κατ' ἐπανάληψιν· ἡ ἀνάγνωση τοῦ Walbank εἶναι πλέον πιθανώτερη ἀπὸ τὴν δική μου, ἐνὸς ὑποστίκτου Μ. Ἐὰν παρὰ ταῦτα ἡ δική μου ἀνάγνωση εἶναι ἡ ὀρθή, τότε ἡ συμπλήρωσις Σομ[ατείου] εἶναι ἀναπόφευκτη. Τὸ Σομάτειον (ἢ Σουμητία/Σουμητία) μνημονεύει ὁ Παυσανίας (8, 27.3) ὡς ἓνα τῶν οἰκισμῶν τῶν Ἀρκάδων τοῦ Μαινάλου ποὺ συνοικίσθησαν στὴν Μεγάλην πόλιν εὐρισκόμενο (8, 36.8) ἐν τοῖς κατὰ μεσημβρίαν τοῦ ὄρους (sc. Μαινάλου). Γιὰ τὸν προσδιορισμὸ τῆς θέσεώς του βλ. Γ. Α. Πίκουλα, Ὁ ἄνω ροῦς τοῦ Ἐλισσότος: Ὀδικὸ δίκτυο καὶ οἰκιστικὸ πλέγμα, *HOPOS* 13 (1999) 97-132, εἰδ. 111-113, 127. Βεβαίως δὲν ἀγνοῶ ὅτι τὸ Σομάτειον ἀπέχει πολὺ ἀπὸ τὴν Στύμφαλο, πόλιν τῆς Β. Ἀρκαδίας. Γιὰ τὸν λόγο δὲν περιέλαβα τὴν ἀνάγνωση καὶ τὰ συμπαρομαρτοῦντα στὰ Σχόλια, ἀλλὰ στίς ὑποσημειώσεις.

28. Ἡ συμπλήρωσις εἶναι τοῦ ὑπογραφομένου· ὁ πρῶτος ἐκδότης R S. Stroud, *Hesperia* 43 (1974) 157-188 (*SEG* 26, 72) εἰδ. σελ. 158, δίδει: ὧν ἄμ [π]ωλή[ι] [ἐκείν]ῃ τῇ ἡμέρῃ.

29. Ἡ ἐμφανιζόμενη στὴν ἐπιγραφή τοῦ Ὠρωποῦ *IG VII* 235.22 ἀνάγνωση ἐννεοβόλου (*LSJ⁹* s.v. ἐννεόβολον) ἔχει ἀπορριφθῆ, βλ. Β. Χ. Πετράκου, *Οἱ ἐπιγραφὲς τοῦ Ὠρωποῦ*, (BAE 170), Ἀθήνα 1997, 277.22 καὶ τὸ κριτικὸ ὑπόμνημα· ἐπίσης *LSJ⁹* *Suppl.* s.v., ὅπου σημειώνεται ἡ κατάργησις τοῦ λήμματος. Παρὰ ταῦτα ἡ ἀνάγνωσις καὶ ἡ μεταγραφή ἐννε' ὀβολοῦς παρέχει προβλήματα λόγῳ τοῦ προηγουμένου ἐπιρρήματος μὴ ἔλαττον. Θὰ περίμενε κανεὶς, κατὰ τὴν κατὰ κανόνα σύνταξιν τοῦ ἐπιρρήματος, νὰ ἀκολουθῆ μετὰ τὸ ἐπίρρημα γενικὴ (συγκριτικὴ).

'having nine knobs', name of kind of sacrificial cake. Ἡ δεύτερη λέξι πρέπει νὰ ἀποκλεισθῆ λόγῳ τοῦ περιεχομένου τῆς ἐπιγραφῆς IG II² 144.

Πάντως, ἡ μεταγραφὴ δύο λέξεων, ἐννε' ὀβ[ολ- -], τὴν ὁποία ἐπρότεινε ὁ Walbank³⁰ εἶναι πολὺ πιθανή.³¹ πρβλ. IG II² 1496.61: ἐννε' ὀβολοί.

Τέλος, ἐπαναδημοσιεύω τὸ θραῦσμα I τῆς IG II² 144 (Walb. fr. p). Ἔγραψα ἤδη ὅτι οἱ Lewis καὶ Σταμίρης τὸ ἀποσυνέδεσαν ἀπὸ τὴν IG II² 144 καὶ ὁ Walbank τὸ κατέταξε μεταξὺ τῶν θραυσμάτων ποῦ δὲν ἀποδίδονται μετὰ βεβαιότητος στὴν ἐπιγραφὴ.

Ἀπόθραυσμα λευκοῦ μαρμάρου πανταχόθεν ἐλλιπὲς πλὴν τῆς ἀριστερῆς πλευρᾶς, ἡ ὁποία σχηματίζει ἐλαφρῶς ἀμβλεία γωνία πρὸς τὴν ὄψη. EM 7091.

Κ. Σ. Πιπτάκης, Ἐφ. Ἀρχ. 1860, 1912, ἀρ. 3717· IG II 533· IG II² 635· IG II² 144 I· Γ. Α. Σταμίρης, Πολέμων 5 (1952/3) 156· Walbank, Hesperia 55 (1986) 324, 331, 343, fr. p· Agora XVI 47, fr. p.

Ἔψ. (σωζ.) 0,12 μ., πλ. (σωζ.) 0,09 μ., πάχ. (σωζ.) 0,045 μ.

Ἔψ. γραμμ. 0,007-0,008 μ. (O = 0,007 μ.).

 [.]Ω[- - - - - - - -]
 ΣΘΙ[- - - - - - - -]
 ΗΘΗ[- - - - - - - -]
 ΑΘΥΣΙ[- - - - - - - -]
 5 ΔΙΚΑΣ[- - - - - - - -]
 ΛΕΩΝ[- - - - - - - -]
 ΥΣ[- - - - - - - -]

App. crit.

1 -ΩΜ- Stamires, [θ|π]ω[ς?] Walb. II 2 ΣΘ Pittakis, ΣΘΙ Walb. II 3 ηθη δ[έ - -] Walb. II 4 ΑΟΥΤ Stam., αθυστ[- -] Walb., [- -]α θυσι[- -] Matth. II 5 [ἀ]|δίκως Walb., δικάσ[ηι], δικασ[τηρι-] vel δίκας Matth.

Σχόλια

Τὰ σωζόμενα εἶναι ἐλάχιστα καὶ οἱ συμπληρώσεις εἶναι ὅλως ἐπισφαλεῖς, ὥστε δὲν μπορεῖ κανεὶς νὰ εἰπῆ ἀσφαλῶς σὲ τί εἶδους κείμενο ἀνήκει τὸ ἀπόθραυσμα. Ἡ ἐλλιπὴς λέξι στὸν στίχ. 4, ἐὰν εὐσταθῆ ἢ προτεινόμενη στὸ κριτικὸ ὑπόμνημα μεταγραφῆ, φαίνεται νὰ μὴν εἶναι ὅλως ξένη πρὸς τὰ κείμενα *συμβόλων*, βλ. IG II² 179 c.10: [- - χοί]ρους τέτταρας θ[ύειν]. Ἀκόμη, ἐὰν τὰ σωζόμενα στὸν στίχ. 6 δὲν ἀνήκουν σὲ μία λέξι (κύριο ὄνομα), ἀλλὰ σὲ δύο, λ.χ. [- -]λε ὦν, δὲν ἐναντιοῦνται στὴν ἀπόδοση τοῦ θραύσματος σὲ ἐπιγραφὴ τοῦ εἶδους αὐτοῦ.

30. Hesperia 55 (1986) 335, σημ. 18.
 31. L. Threatte, *The Grammar of Attic Inscriptions*, I. Phonology, Berlin 1980, 422-423.